

ਜੀਵਨ ਬਿਓਰਾ

ਨਾਮ: ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਮਾਤਾ/ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ: ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ/ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਜਨਮ ਮਿਤੀ: 23 ਸਤੰਬਰ, 1973

ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ: ਪੀਐੱਚ. ਡੀ. , UGC-NET

ਪੱਕਾ ਪਤਾ: ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 21851, ਗਲੀ ਨੰਬਰ 12/3, ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਰੋਡ, ਬਠਿੰਡਾ, ਪੰਜਾਬ।

ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ: 98143 17350

ਈ ਮੇਲ: sandhuravinder@gmail.com

- ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ:
1. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ(ਜੀਵਨ ਮੈਂਬਰ)
  2. ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਜੀਵਨ ਮੈਂਬਰ)
  3. ਕਲਾਕਾਰ ਸੰਗਮ ਪੰਜਾਬ (ਜੀਵਨ ਮੈਂਬਰ)
  4. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ(ਰਜਿ:) ਬਠਿੰਡਾ (ਜੀਵਨ ਮੈਂਬਰ)

ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ

ਕਿਤਾਬਾਂ

1. ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ, ਨਵਜਾਗਰਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਠਿੰਡਾ, 2010. ISBN : 978-93-5068-121-3
2. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012. ISBN : 978-93-5068-120-6

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੇਪਰ

ਜਰਨਲ ਵਿੱਚ

1. ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਗਲਪੀ ਰੂਪਾਂਤਰਣ : ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਕੂ, ਅੰਕ 53, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2010, ਪੰਨਾ-107. ISBN : 978-81-7883-731-4
2. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ : ਸੁਧੀਸ਼ ਪਚੈਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਸ਼ੀਰਾਜ਼ਾ, ਅੰਕ-2, ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ 2012.
3. ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਮੂਲਕ ਤਣਾਉ ਦਾ ਗਲਪੀ ਕੋਲਾਜ਼ : ਹੋਈ, ਗੋਸਟਿ, ਅੰਕ-2, ਅਕਤੂਬਰ-ਮਾਰਚ 2014, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਨਾ-162. ISBN : 978-93-85449-48-2
4. ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੇ ਤਣਾਉ ਦੀ ਕਥਾਕਾਰੀ-ਖੋਜ, ਸ਼ਬਦ, ਅੰਕ-69, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2015, ਪੰਨਾ-164. ISSN : 2278-5167
5. ਡਾ. ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਕਲਾ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-77, ਸ਼ਾਇਰਾ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2016, ਪੰਨਾ-88. ISSN : 2348-1609
6. ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-78, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2016, ਪੰਨਾ-79. ISSN : 2348-1609
7. ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਵਲ ਅਧਿਐਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-80, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2016, ਪੰਨਾ-81. ISSN : 2348-1609
8. ਸੁੱਤੀ ਗਲੀ ਦਾ ਸ਼ੇਰ : ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਹਜਮਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-83, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2017, ਪੰਨਾ-83. ISSN : 2348-1609
9. ਆਟੋ ਨੰਬਰ 420 : ਚਰਚਾ, ਸ਼ਬਦ, ਅੰਕ-83, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2018, ਪੰਨਾ-131. ISSN : 2278-5167

10. ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਐਨ : ਮੈਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਖੋਜ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਅੰਕ-82, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਸਤੰਬਰ 2018, ਪੰਨਾ-1. ISBN : 978-81-302-0484-0
11. ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬਾਜਵਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ-ਇਕ ਅਧਿਐਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-87, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2018, ਪੰਨਾ-76. ISSN : 2348-1609
12. ਐੱਸ. ਸਾਕੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਭਾਵਨਾ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-89, ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਐੱਸ. ਸਾਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2019. ISSN : 2348-1609
13. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ - 93, ਜਨਵਰੀ - ਮਾਰਚ 2020, ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਾਇਰ ਪ੍ਰੋ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ - 87. ISSN : 2348-1609
14. ਰੇਤ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਆਦਮੀ ਫਿਰ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੈ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ - 94, ਅਪ੍ਰੈਲ - ਜੂਨ 2020, ਪੰਨਾ - 76. ISSN : 2348-1609

ਪੇਪਰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ

1. ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਰਚਿਤ ਗਲਪ-ਧੁਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਧੁਨੀਆਂ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ : ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਮੂਲਕ ਤਰਜੀਹਾਂ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010. ਪੰਨਾ-144. ISBN : 81-7141-991-2
2. ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ : ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਤ, ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ : ਸਾਂਝੇ ਸਦਮਿਆਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012. ਪੰਨਾ-206. ISBN : 978-81-7883-989-9
3. ਹਜ਼ਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਬਾਪ : ਇਕ ਨਿਕਟ ਅਧਿਐਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਵਿਵੇਕ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਨਿਰਮਲਾ ਰਾਣੀ, ਉਡਾਣ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਮਾਨਸਾ, 2012. ਪੰਨਾ-71. ISBN : 978-93-80672-65-6
4. ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ : ਅਧੀਨ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਵਿਵੇਕ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਨਿਰਮਲਾ ਰਾਣੀ, ਉਡਾਣ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਮਾਨਸਾ, 2012. ਪੰਨਾ-71. ISBN : 978-93-80672-65-6
5. ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ : ਘੋੜ ਦੌੜ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਘੋੜ ਦੌੜ ਜਾਰੀ ਹੈ ਦਾ ਕਥਾ ਬੋਧ, ਸੰਪਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2013. ਪੰਨਾ-35. ISBN : 978-93-82851-80-6
6. ਪੰਜਾਬੀ ਕਥਾਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਕਥਾ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕੱਟ ਟੂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਅਨੁ. ਮਹਿੰਦਰ ਬੇਦੀ, ਪੀਪਲਜ਼ ਫੋਰਮ ਬਰਗਾੜੀ 2014. ਪੰਨਾ-5. ISBN : 978-81-910581-3-0

7. ਆਦਰਸ਼ ਮਾਨਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਪਨਾਸਾਜ਼ : ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ, ਪਛਾਣ ਤੇ ਪੜਚੋਲ(ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ ਤੇ ਹੋਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 2015. ਪੰਨਾ-87. ISBN : 81-8087-095-2
8. ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਪਵਨ ਪਰਿੰਦਾ ਦਾ ਕਲਮੀ ਸਫ਼ਰ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਸਤਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ, ਪੁਲਾੰਘ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ 2016. ਪੰਨਾ-154. ISBN : 978-93-85448-76-8
9. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਵੀ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਚਿਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੰਗ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਵੀ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ : ਪੁਨਰ ਚਿੰਤਨ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਹਰਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ. ਮਿਤੀਹੀਣ. ਪੰਨਾ-223. ISBN : 978-93-5112-074-2
10. ਸਧਾਰਨ ਮਾਨਵ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਯਥਾਰਥ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਦੀ ਕਵਿਤਾ, ਝੀਥਾਂ ਵਿਚਲਾ ਚਾਨਣ, ਰਣਜੀਤ ਗੌਰਵ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 2017. ਪੰਨਾ-9. ISBN : 978-93-83437-28-3
11. ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਗਲਪੀ ਮਿਸ਼ਰਣ-ਜਿਗਰਾ ਧਰਤੀ ਦਾ, ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ ਦੀ ਗਲਪ ਚੇਤਨਾ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 2019. ਪੰਨਾ-99. ISBN : 978-93-5361-985-5
12. ਬਹੁ-ਕਾਲਿਕ ਸਪੇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ-ਰੂਹ ਦੀ ਉਮਰ, ਕੰਵਰਜੀਤ ਭੱਠਲ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਭੂਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਤਾਲਿਫ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ, 2018. ਪੰਨਾ – 63. ISBN : 978-93-87931-05-03
13. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ : ਸੁਧੀਸ਼ ਪਚੌਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਨਾ ਦਾ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ, ਸੰਪਾ . ਡਾ. ਮਮਤਾ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ . ਪੰਨਾ – 82. ISBN : 978-93-89159-68-4
14. ਚੁੱਪ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ : ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ, ਜਸਵੀਰ ਰਾਣਾ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਕਲਾ, ਸੰਪਾ. ਰਿਸ਼ੀ ਹਿਰਦੇਪਾਲ, ਅਜੀਜ ਬੁੱਕ ਹਾਊਸ, ਰਾਮਨਗਰ(ਬੰਨਿੰਡਾ), 2020. ਪੰਨਾ – 43. ISBN : 978-81-947098-7-9
15. ਵਾਵਰੋਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ : ਸੁਰਿੰਦਰਗੀਤ ਮੂਲਵਾਸ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦਰਮਿਆਨ ਝੂਲਦੀ ਮੈਂ ਦਾ ਸੰਵਾਦ, ਸੁਰਿੰਦਰਗੀਤ ਕਾਵਿ : ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਸੰਵਾਦ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਯੂਨੀਮੈਕਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ, 2021. ਪੰਨਾ – 100. ISBN – 978-93-83730-92-6
16. ਆਵਾਸ- ਪਰਵਾਸ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੀ ਵੇਦਨਾ-ਵੇਦਣ ਕਹੀਐ, ਕਿਸੂ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਕਥਾ ਵਿਵੇਕ, ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਤੇ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ, ਯੂਨੀਸਟਾਰ ਬੁੱਕਸ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2022. ਪੰਨਾ - 150. ISBN= 978-93-5205-638-5.

17. ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਵਸਤੂਗਤ ਪਰਿਪੇਖ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ, ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਨਵਰੰਗ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਮਾਣਾ, 2022 . ਪੰਨਾ -52. ISBN= 978-93-91989-46-0.
18. ਸਾਥ, ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਤ੍ਰਿਵੈਣੀ: ਕੰਵਰਜੀਤ ਭੱਠਲ, ਕੰਵਰਜੀਤ ਭੱਠਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਅਭਿਨੰਦਨ, ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ, ਭੱਠਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ 2023, ਪੰਨਾ-102
19. ਸੁੱਤੀ ਗਲੀ ਦਾ ਸ਼ੇਰ: ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਕੰਵਰਜੀਤ ਭੱਠਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਅਭਿਨੰਦਨ, ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ, ਭੱਠਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਰਨਾਲਾ. 2023, ਪੰਨਾ-196

ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਛਪੇ ਪੇਪਰ

1. ਦਮਿਤ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਨ ਗਾਲਪਨਿਕ ਬਿਰਤਾਂਤ-ਹਜ਼ਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਬਾਪ, ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ: ਨਵੇਂ ਨਕਸ਼ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਸੰਪਾ. ਦੇਸ ਰਾਜ ਕਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੀ 26-27 ਸਤੰਬਰ 2009 ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਸੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ) ਕਾਗਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ 2012. ਪੰਨਾ-104.
2. ਮਲਵਈ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਹੇਅਰਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੇਹੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ, (ਦੇਹਾ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ 27 ਫਰਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ), ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ ਪਟਿਆਲਾ 2016. ਪੰਨਾ-22. ISBN : 978-81-931528-0-5
3. ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ : ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸੰਖਰਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਪਛਾਣ : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਸੰਪਾ. ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ, (ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 11-12-13 ਦਸੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪਹਿਲੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਉਰੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ 2016. ਪੰਨਾ-355. ISBN : 978-81-302-0361-4
4. ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ-ਆਲਣ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਲਿਤ ਪਛਾਣ, ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰ, ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਮਿਤੀ 23 ਜਨਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ), ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਮਾਣਾ 2018. ਪੰਨਾ-54. ISBN : 978-93-5231-256-6

ਕਾਨਫਰੰਸ/ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਪੇਪਰ

1. ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ : ਇਕ ਪੜ੍ਹਤ , ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ 'ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ' ਮਿਤੀ 11 ਸਤੰਬਰ 2010.

2. ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪਟੇਲ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ, ਰਾਜਪੁਰਾ ਵੱਲੋਂ ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਸਪਾਂਸਰਡ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਸੈਂਟਰ' ਤਹਿਤ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਦੇਣ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਕਰਵਾਏ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਿਤੀ 13 ਨਵੰਬਰ 2010.
3. ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਪੇਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਕਾਲਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਟੀ. ਆਰ. ਵਿਨੋਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ 'ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਮਿਤੀ 3-4 ਫ਼ਰਵਰੀ 2011.
4. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਮੱਧਵਰਗੀ ਚੇਤਨਾ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ' ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਕਥਾ ਉਤਸਵ' ਵਿਚ ਮਿਤੀ 26-27 ਮਾਰਚ 2011.
5. ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ-ਸੁਧੀਸ਼ ਪਚੋਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ(ਰਜਿ.) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਆਰਟ, ਕਲਚਰ ਐਂਡ ਲੈਂਗੁਏਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 5 ਅਗਸਤ 2011.
6. ਕੈਮੀ ਏਕਤਾ : ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਰਿਪੇਖ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਟੀਗਰੇਸ਼ਨ ਚੇਅਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 15 ਦਸੰਬਰ 2011,
7. ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ : ਅਧੀਨ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 'ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਰੋਕਾਰ(ਸਬਾਲਟਰਨ ਤੇ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ)' ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਿਤੀ 9 ਤੋਂ 11 ਜਨਵਰੀ 2012.
8. ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ-ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 'ਪੰਜਾਬ ਜਿਉਂਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਕਰਵਾਈ ਕੈਮੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਮਿਤੀ 17-19 ਅਕਤੂਬਰ 2012.
9. ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ 'ਪੰਜਾਬੀ ਪਛਾਣ : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ,ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਆਯੋਜਿਤ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਮਿਤੀ 11-13 ਦਸੰਬਰ 2012.
10. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰੀਕਰਨ ਦਾ ਅਮਲ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ ਫ਼ਾਰ ਗਰਲਜ਼, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ 'ਸਭਿਆਚਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਆਯੋਜਿਤ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਮਿਤੀ 23 ਨਵੰਬਰ 2015.
11. ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਸੁਖਾਨੰਦ(ਮੇਗਾ) ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਿਤੀ 23 ਜਨਵਰੀ 2016.

12. ਮਲਵਈ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਹੇਅਰਾ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ (ਲੜਕੀਆਂ) ਰੱਲਾ (ਮਾਨਸਾ) ਵਲੋਂ 'ਦੇਹਾ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸਿੰਗਕਤਾ' ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਆਯੋਜਿਤ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 27 ਫਰਵਰੀ 2016.
13. ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਇਸਪੋਰਾ : ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸੰਕਟ, ਪੰਜਾਬੀ ਲਿੰਗੁਇਸਟਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 'ਚੌਥੀ ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਕਾਨਫਰੰਸ' ਵਿਚ ਮਿਤੀ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016.
14. ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਸੁਖਾਨੰਦ(ਮੋਗਾ) ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੈਵਲ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਿਤੀ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016.
15. ਸਰਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੂਖਮ ਸਵਾਲ : ਇਹ ਜੰਗ ਕੌਣ ਲੜੇਗਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ(ਰਜਿ.) ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 'ਇਹ ਜੰਗ ਕੌਣ ਲੜੇਗਾ(ਨਾਵਲ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ) ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ' ਵਿਚ ਮਿਤੀ 07 ਅਗਸਤ 2016.
16. ਭੰਵਰ : ਸਿਰਜਣਾ ਪੁਨਰ-ਸਿਰਜਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ(ਰਜਿ.) ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ 'ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ ਦੇ ਨਾਵਲ ਭੰਵਰ' ਉੱਤੇ ਨਾਵਲ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 20 ਨਵੰਬਰ 2016.
17. ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਿਪੇਖ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ, ਸੁਖਾਨੰਦ(ਮੋਗਾ) ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਿਤੀ 22-23 ਮਾਰਚ 2017.
18. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ(ਲੜਕੀਆਂ) ਰੱਲਾ(ਮਾਨਸਾ) ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮਿਤੀ 25 ਮਾਰਚ 2017.
19. ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ, ਬੁਢਲਾਡਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 12-13 ਅਗਸਤ 2017.
20. ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ : ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਦਰਭ, ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ(ਰਜਿ.) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕਾਂਉਂਸਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 28-29 ਅਕਤੂਬਰ 2017.

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੇਪਰ (ਬਿਨਾਂ ISBN/ISSN)

1. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ, ਅੰਕ- 5-6, ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2004. ਪੰਨਾ-18
2. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਬੀਰ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਤਮਾ/ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ, ਅੰਕ-11, ਅਗਸਤ 2004
3. ਆਵਾਸ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੀ ਵੇਦਨਾ-ਵੇਦਣ ਕਹੀਐ ਕਿਸੁ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-4, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2004. ਪੰਨਾ-76

4. ਸੰਸਾਰਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-35, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2005. ਪੰਨਾ-64
5. ਮਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀਕਲਾ-ਵਸਤੂਗਤ ਪਰਿਪੇਖ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-38, ਤੇਜਵੰਤ ਮਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2006. ਪੰਨਾ-106
6. ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ-ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ ਦਾ ਅਣਗਿਣਤ ਵਰ੍ਹਾ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-39, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2006. ਪੰਨਾ-44
7. ਨਾਰੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਗਲਪੀ ਬਿਰਤਾਂਤ- ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-42, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2007. ਪੰਨਾ-71
8. ਯਥਾਰਥਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਿਤ ਗਲਪੀ ਯਥਾਰਥ-ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-43, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2007. ਪੰਨਾ-79
9. ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰ-ਪੰਛੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-45, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2008. ਪੰਨਾ-75
10. ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਗਲਪੀ ਮਿਸ਼ਰਣ-ਜਿਗਰਾ ਧਰਤੀ ਦਾ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-46, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2008. ਪੰਨਾ-75
11. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਮੁਹਾਂਦਰਾ, ਅੰਕ-25, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2009. ਪੰਨਾ-83
12. ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰ-ਪਹੀਆ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-50, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2009. ਪੰਨਾ-75
13. ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਐਨ, ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ, ਅੰਕ-21, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2009. ਪੰਨਾ-40
14. ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਕਟਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ-ਨਾਵਲ ਸਾਂਝ ਦਿਲਾਂ ਦੀ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-51, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2009. ਪੰਨਾ-73
15. ਦਮਿਤ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਨ ਗਲਪਨਿਕ ਬਿਰਤਾਂਤ-ਹਜ਼ਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਬਾਪ, ਲਕੀਰ, ਅੰਕ-110, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2009. ਪੰਨਾ-51
16. ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਗਲਪੀ ਰੂਪਾਂਤਰਣ-ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗ, ਸਹੀ ਬੁਨਿਆਦ, ਅੰਕ ਜਨਵਰੀ-ਫ਼ਰਵਰੀ 2010. ਪੰਨਾ-48
17. ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਰਲ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਜੀਵੰਤ ਪਾਤਰ, ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਭਰਪੂਰ ਕਹਾਣੀਆਂ-ਚੁਰਾਹੇ ਖੜ੍ਹਾ ਬੁੱਤ ਬੋਲਦਾ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-49, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2011. ਪੰਨਾ-77
18. ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਾਜਕ ਯਥਾਰਥ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਪ੍ਰਵਚਨ-ਅੰਬਰ ਵੱਲ ਉਡਾਣ(ਨਾਵਲ), ਬਲਵੀਰ ਪਰਵਾਨਾ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ, ਅੰਕ- 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 2013
19. ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਸਿਰਜਣਾ : ਵਿਧਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ, ਮਿੱਟੀ ਮਾਲਵੇ ਦੀ, ਅੰਕ-67, ਮਾਰਚ-ਅਪ੍ਰੈਲ 2013. ਪੰਨਾ-34

20. ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ(ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ), ਜਸਵੀਰ ਰਾਣਾ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਅੰਕ- 14 ਜੁਲਾਈ 2013
21. ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ-ਹੀਰ ਬੈਰਾਗਨ(ਨਾਵਲ), ਸ਼ਾਹ ਚਮਨ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਅੰਕ-1 ਦਸੰਬਰ 2013
22. ਪੰਜਾਬੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁਲਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਮਿੰਨੀ, ਅੰਕ-106, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2015. ਪੰਨਾ-31
23. ਭਗਤ ਸਿੰਘ : ਕੌਮੀ ਨਾਇਕ ਤੋਂ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ, ਸਹੀ ਬੁਨਿਆਦ, ਅੰਕ-ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2017

ਪੁਸਤਕ ਰੀਵਿਊ

1. ਪੌਣਾ ਆਦਮੀ(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਬੀ. ਐਸ. ਬੀਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ,ਅੰਕ-35, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2005. ਪੰਨਾ-88
2. ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਆਦਮੀ(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-40, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2006. ਪੰਨਾ-89
3. ਬੀਰ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ(ਜੀਵਨੀਮੂਲਕ ਲੇਖ ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ),ਸੰਪਾ. ਪ੍ਰੋ. ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-42, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2007. ਪੰਨਾ-90
4. ਹੇਠ ਵਗੇ ਦਰਿਆ(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ),ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-47, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2008. ਪੰਨਾ-98
5. ਜਗਮੀਤ ਪੰਧੇਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ-ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-53, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2010. ਪੰਨਾ-92
6. ਇਕ ਕਹਾਣੀ : ਦਸ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ(ਆਲੋਚਨਾ)ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ, ਅੰਕ- 23 ਮਈ 2010
7. ਖਾਲਿਦ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਕਥਾ ਜਗਤ(ਆਲੋਚਨਾ)ਸੰਪਾ. ਡਾ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਅੰਕ- 3 ਅਕਤੂਬਰ 2010
8. ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਅਧਿਐਨ ਪੁਸਤਕ-ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ(ਆਲੋਚਨਾ) ਡਾ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ,ਅੰਕ-56, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2010
9. ਪਾਪਾ ਆਪਾਂ ਬਰਾੜ ਹੁੰਨੇ ਆਂ-ਇਕ ਪੜ੍ਹਤ(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੂਰੇਵਾਲੀਆ, ਸ਼ਬਦ, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2012. ਪੰਨਾ-74. ISSN : 2278-5167
10. ਇਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ-ਹੁਣ ਅਲਵਿਦਾ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਖਤ(ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਡਾ. ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ,ਅੰਕ-53, ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2012. ਪੰਨਾ-97

11. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ-ਇਕ ਅਧਿਐਨ(ਆਲੋਚਨਾ)ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-72, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2014. ਪੰਨਾ-97. ISSN:2348-1609
12. ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ-ਕਿੱਟੀ ਮਾਰਸ਼ਲ(ਨਾਵਲ) ਕੁਲਜੀਤ ਮਾਨ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-73, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2015. ਪੰਨਾ-122, ISSN:2348-1609
13. ਸਮਕਾਲੀ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ-ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੁਦਨ(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)ਸੰਪਾ. ਕੰਵਰਜੀਤ ਭੱਠਲ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-82, ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ 2017. ਪੰਨਾ-92. ISSN:2348-1609
14. ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਪੁਸਤਕ-ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਵਗਦਾ ਦਰਿਆ(ਆਲੋਚਨਾ) ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕ, ਅੰਕ-88, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2018. ਪੰਨਾ-96. ISSN:2348-1609

ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

1. ਸਕੂਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ(ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਯਾਦਾਂ)ਸੰਪਾ. ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਬਰਗਾੜੀ, ਪੀਪਲਜ਼ ਫੋਰਮ ਬਰਗਾੜੀ 2007.
2. ਚੰਦਨ ਰੁੱਖ(ਰੁਬਾਈ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਗਰਗ, ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ 2008. ISBN : 81-7982-199-4
3. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦਾ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ(ਆਲੋਚਨਾ), ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਨਵਜਾਗਰਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਠਿੰਡਾ.
4. ਝੀਥਾਂ ਵਿਚਲਾ ਚਾਨਣ(ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਰਣਜੀਤ ਗੌਰਵ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 2017.
5. ਜਦੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣਦਾ ਹੈ(ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਲਰੀਆਂ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਮੰਚ, ਪੰਜਾਬ. 2020.
6. ਬਸਤੀ ਉਦਾਸ ਹੈ(ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ), ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਨੂਰ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਮੰਚ, ਪੰਜਾਬ 2020.
7. ਮੁੱਕਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ(ਗੌਰਤਲਬ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ – 5), ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਮੰਚ, ਪੰਜਾਬ 2020.

ਵਰਕਸ਼ਾਪ

1. “Translation Orientation Programme for Knowledge Text Translation in Punjabi” Organized by NTM, CIIL Mysore and Punjabi University Patiala from 13th to 19th August 2013.
2. “Training Programme on Natural Language Processing” Organized by CIIL Mysore and Panjab University Chandigarh from 15th to 21st January 2014.